

Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn

**Uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler
samt externa lån**

1	Sammanfattning	3
2	Inledning.....	4
2.1	Uppdraget	5
3	Ränteavdragsregler	5
3.1	2009 års begränsningsregler för ränteavdrag.....	6
3.2	2013 års begränsningsregler för ränteavdrag	6
3.3	Förslag till ändrade regler.....	6
3.3.1	Företagsskattekommitténs förslag	6
3.3.2	OECD:s BEPS-arbete	7
4	Övergripande statistik	8
5	Skatteplanering med externa lån.....	14
5.1	Analys av uppdraget	14
5.2	Vad kartläggningarna har visat	15
6	Uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler om ränteavdrag	18
6.1	Analys av uppdraget	18
6.2	Osäkerhet vid tillämpning av ränteavdragsbegränsnings- reglerna	19
6.3	Uppföljning av kringgåenden av 2009 års regler m.m.	20
6.4	Upphörande med ränteavdrag.....	23
6.5	Intressegemenskap	25
6.6	Den som faktiskt har rätt till inkomsten	28
6.7	Lån från bolag med skattemässiga underskott	29
6.8	Beskattning i andra länder	30
7	Slutsatser.....	34

1 Sammanfattning

I regleringsbrevet för 2015 har Skatteverket fått i uppdrag att följa upp tillämpningen av de ränteavdragsbegränsningsregler som gäller från den 1 januari 2013. Skatteverket har även fått i uppdrag att fortsätta arbetet med den kartläggning av ränteavdragen som har gjorts under 2009–2014, särskilt vad gäller frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

Det har införts avdragsbegränsningar 2009 och 2013 avseende ränteutgifter på interna lån som lämnas inom en intressegemenskap. Den första lagen var begränsad till interna lån som använts för interna andelsöverlåtelser, medan den senare lagen i princip omfattar alla interna lån där ränteinkomsten inte beskattas normalt.

Under åren 2012–2014 har interna lån minskat kraftigt, vilket tyder på att lagstiftningen har haft effekt. Statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) visar att en del större skulder mot utländska ägarkoncerner reglerats och konverterats till eget kapital under 2012 och 2013. Den externa upplåningen har samtidigt ökat, framförallt under 2014. Från 2008 och framåt har det endast skett en mindre ökning av den totala skulden samtidigt som BNP har ökat. Detta kan tyda på att ränteavdragsbegränsningsreglerna i någon mån kan ha dämpat den totala skuldsättningen. Av föregående års rapport framgår att Skatteverket inte har kunnat verifiera att det i någon större omfattning finns en tydlig koppling mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen.¹

I 2013 års rapport² drogs slutsatsen att det förekommer skatteplanering med externa räntor vid företagsförvärv. Några iakttagelser som visar att detta skulle ha avtagit har inte gjorts.

Det negativa räntenettet³ ligger fortfarande på en hög nivå. Det innebär att det behövs ändrade regler som även omfattar externa räntor om regleringen av ränteavdrag ska få någon mer betydande effekt på den svenska bolagsskattebasen.

2013 års ränteavdragsbegränsningsregler synes ha haft effekt då de interna lånen har minskat kraftigt. Skatteverket har också kunnat konstatera att i en del av de sedan tidigare kända fall som avser skulder hänförliga till interna och externa andelsförvärv har företagen avvecklat sina interna lån eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. Andra fortsätter dock att yrka avdrag för räntekostnaden och Skatteverket har i många av dessa fall fattat beslut att neka avdrag för räntan.

Skatteverket har tidigare rapporterat om olika situationer där 2009 års ränteregler var otillräckliga. Skatteverket har med tillämpning av 2013 års regler nekat avdrag för

¹ ”Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn”, 15 januari 2015, dnr 131 276412-14/113

² ”Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn”, 20 januari 2014, dnr 131 756251-13/113

³ Räntenettet är skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader för svenska aktiebolag exklusive den finansiella sektorn

räntekostnader i sådana situationer. Skatteverket bedömer att de tidigare rapporterade bristerna med 2009 års ränteregler i stort sett borde ha åtgärdats i och med införandet av 2013 års regler. Skatteverket har genomfört ett stort antal utredningar men har hittills inte identifierat några direkta kringgåenden av 2013 års regler. Enligt Skatteverkets uppfattning förekommer det däremot fortfarande skatteplanering med interna räntor i betydande omfattning. Skatteverket anser dock att dessa fall omfattas av lagen. Skatteverket har fattat beslut att neka avdrag för räntekostnader i ett stort antal fall. Besluten har ännu inte prövats av domstol.

Det råder fortfarande osäkerhet kring hur räntereglerna kommer att tillämpas då det ännu saknas rättslig praxis. Den omfattande mängden förhandsbesked har inte lett till någon praxis från Högsta Förvaltningsdomstolen då de avvisats av domstolen. Osäkerheten kommer därför att bestå under många år framöver innan ärendena gått genom alla domstolsinstanserna. Detta försvårar både företagens och Skatteverkets hantering av ränteavdragen. Många förfrågningar om tillämpningen av reglerna till både Skatteverket och Skatterättsnämnden samt att information om ränteavdrag lämnats i inkomstdeklarationerna i stor omfattning indikerar att företagen upplever att reglerna är svåra att tillämpa.

2 Inledning

Skatteverket har under flera år undersökt lånestrukturer som etablerats inom koncerner, främst i samband med interna och externa andelsförvärv. I en rapport från januari 2008⁴ har beskrivning skett av ”interna räntesnurror”, dvs. fall där ränta erlagts på koncerninterna lån som upptagits vid förvärv av andra koncernföretag. Under åren därefter har regeringen i regleringsbrev gett Skatteverket i uppdrag att kartlägga och rapportera om skatteplaneringen med räntor. Inriktningen på uppdragen har varierat.

Efter att ränteavdragsbegränsningsregler införts för ”interna räntesnurror”⁵ från 2009 har visst fokus inledningsvis lagts på kartläggning av lagens tillämpning. Regeringen har emellertid redan i det första uppdraget efterlyst en bredare kartläggning av förekomsten av ränteavdrag och önskat få en utvärdering av behovet av ytterligare avdragsbegränsningar. I regleringsbrevet för 2011 har regeringen utökat uppdraget med begäran om kartläggning av om externa lån utgör allvarliga hot mot den svenska bolagsskattebasen. I de två följande uppdragen har begränsning skett till företag inom välfärdssektorn samt hos koncerner som ägs av helt eller delvis skattebefriade svenska subjekt. Även om de senare uppdragen avsett den allmänna skatteplaneringen hos dessa företag har fokus även här legat på skatteplaneringen med räntor, som även innefattat lån från externa parter.

⁴ ”Ränteupplägg - slutrapport”, 31 januari 2008

⁵ 24 kap. 10 a-e §§ inkomstskattelagen 1999:1229 (IL)

I regleringsbrevet för 2013 fick Skatteverket i uppdrag att särskilt undersöka om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen samt att undersöka om nya metoder för att kringgå 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler har använts.

Från 2009 och framåt har Skatteverket lämnat sex slutrapporter och två delrapporter. Skatteverkets rapporter har utgjort underlag för regeringens bedömning av behovet av lagstiftning som reglerar avdragsrätten för räntor för koncerninterna lån. Vid ändringen av ränteavdragsbegränsningsreglerna, som trädde i kraft från 1 januari 2013, har lämnats sammanfattningar av nämnda rapporter i propositionen (prop. 2012/13:1, avsnitt 6.17.4). De nya reglerna innebär en betydande skärpning genom att alla interna lån omfattas samt att det numera för avdragsrätt inte räcker att beskattningsnivån 10 procent uppnås hos mottagaren av ränteintäkten.⁶

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2014 i uppdrag åt Skatteverket att fortsätta kartläggningen om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen samt att påbörja en undersökning av tillämpningen av 2013 års regler.

Skatteverket fick i regleringsbrevet för 2015 i uppdrag att kartlägga och analysera skatteplaneringen inom välfärdssektorn, vilket redovisades i en delrapport den 14 augusti 2015.⁷ Skatteverket konstaterade att välfärdsföretagen numera i stort sett upphört med skatteplanering med interna räntor medan skatteplanering med externa räntor ökat. Totalt sett har skatteplanering med räntor minskat väsentligt. Uppdraget ska slutrapporteras den 1 mars 2016.

2.1 Uppdraget

Regeringen har i regleringsbrevet för 2015 även gett Skatteverket i uppdrag att följa upp tillämpningen av de ränteavdragsbegränsningsregler som gäller från den 1 januari 2013. I detta ingår att följa upp om reglerna förebygger skatteplanering med ränteavdrag på avsett sätt samt om det förekommer kringgåenden av reglerna. Skatteverket har även fått i uppdrag att fortsätta arbetet med kartläggningen av ränteavdragen som har gjorts under 2009–2014, särskilt vad gäller frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen. Uppdraget ska redovisas senast den 12 januari 2016.

3 Ränteavdragsregler

En grundläggande bestämmelse i inkomstskattelagen är att räntor för att vara avdragsgilla – till skillnad från andra utgifter – inte behöver vara utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster.⁸ I princip måste det således finnas en uttrycklig reglering för att ränteavdrag inte ska

⁶ 24 kap. 10 a-f §§ IL

⁷ ”Delrapport Skatteplanering i företag inom välfärdssektorn” 14 augusti 2015, 131 98174-15/113

⁸ 16 kap. 1 § IL

medges, såvida inte lagen mot skatteflykt är tillämplig eller att den verkliga innebörden är någon annan. Det finns inga begränsningsregler av generell natur som reglerar avdragsrätten. Under de senaste åren har det införts begränsningsregler, som reglerar avdragsrätten i vissa fall för interna räntor som inte är normalt beskattade hos långgivaren. Det finns inte någon begränsning i avdragsrätten för räntor på externa lån som upptagits hos exempelvis banker eller andra fristående finansinstitut.

3.1 2009 års begränsningsregler för ränteavdrag

2009 års lag begränsar avdragsrätten för räntor avseende interna lån som upptagits vid interna andelsöverlåtelser. Om ett företag förvärvar ett annat företag inom en intressegemenskap och finansierar förvärvet genom att uppta lån från ett företag inom intressegemenskapen där räntan beskattas med mindre än 10 procent är ränteutgiften inte avdragsgill (tioprocentsregeln). I undantagsfall kan ränteavdrag medges med stöd av den s.k. ventilen även om beskattningen hos långgivaren understiger 10 procent om bolaget kan visa att såväl förvärvet som lånet huvudsakligen (ca 75 procent) är affärsmässigt motiverade. I lagen finns också några bestämmelser som riktar sig mot kringgåenden.

3.2 2013 års begränsningsregler för ränteavdrag

2013 års lag bygger på 2009 års lag, men har utvidgats till att gälla i princip alla interna lån som inte beskattas normalt. Detta innebär att även ränteavdrag på interna skulder som upptagits vid externa förvärv av andelar omfattas av reglerna, vilket många gånger kan medföra att rätt till ränteavdrag inte föreligger. Om det långgivande intresseföretagets ränteinkomst beskattas med mindre än 10 procent medges avdrag för motsvarande räntor bara om det kan visas att skuldförhållandet – och i vissa fall också förvärvet – är huvudsakligen affärsmässigt motiverade (s.k. ventilen). Genom ett undantag från tioprocentsregeln begränsas avdragsrätten, även om beskattning sker med minst 10 procent, om det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Dessutom har begreppet intressegemenskap vidgats genom att kravet på ”bestämmande inflytande” ändrats till ”väsentligt inflytande”.

3.3 Förslag till ändrade regler

3.3.1 Företagsskattekommitténs förslag

Företagsskattekommittén har den 12 juni 2014 lämnat sitt slutbetänkande ”Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet” till regeringen.

Kommittén har lämnat ett huvudförslag som innebär att företagens räntekostnader och andra finansiella kostnader enbart ska få dras av mot ränteintäkter och andra finansiella intäkter. Några ytterligare avdrag för ränteintäkter och finansiella kostnader får inte göras. Istället införs ett nytt avdrag, ett s.k. finansieringsavdrag, vilket innebär att alla företag får göra ett schablonmässigt avdrag för finansieringskostnader uppgående till 25 procent av företagets

skattemässiga resultat. Finansieringsavdraget är således för företagen ekonomiskt likställt med en sänkning av bolagsskattesatsen med 5,5 procentenheter. Eftersom detta förslag innebär att utrymmet för skatteplanering med hjälp av ränteavdrag kommer att minska väsentligt, föreslår Kommittén även att 2013 års regler avseende avdragsbegränsningar för räntor på lån inom intressegemenskapen avskaffas.

Kommittén har även lämnat ett alternativt förslag som innebär en bolagsskattesänkning med 3,5 procentenheter i kombination med en, jämfört med huvudförslaget, mindre restriktiv avdragsbegränsning. Finansiella kostnader som motsvaras av finansiella intäkter får även i detta förslag dras av, därutöver får ett finansiellt avdrag göras med högst 20 procent av företagets rörelseresultat (EBIT). I detta alternativa förslag föreslås nuvarande regler om ränteavdragsbegränsningar vara kvar.

Kommitténs lagförslag har remissbehandlats. Information har lämnats från departementet om att ett omarbetat förslag håller på att framställas inom departementet och att även detta kommer att remissbehandlas. Det är inte fastställt när detta förslag ska vara klart.

3.3.2 OECD:s BEPS-arbete

Inom OECD har ett arbete bedrivits i projektet Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) med inriktning bl.a. på att försöka motverka skattebaseroering som sker med hjälp av ränteutgifter och andra finansiella utgifter. Den offentliga slutrapporten publicerades den 5 oktober 2015.

I rapporten lämnas rekommendationer. Rekommendationerna gäller frågor som även behandlats i Företagsskattekommittén.

Rekommendationerna innehåller inte någon motsvarighet till Kommitténs huvudförslag. Däremot innehåller rekommendationerna modeller som nära anknyter till Kommitténs alternativa förslag. Det finns både likheter och olikheter.

I en debattartikel i Dagens Industri har Magdalena Andersson uttalat att: "Min samlade bedömning är dock att EBIT-modellen (Kommitténs alternativa förslag, Skatteverkets kommentar) är den modell som är bäst lämpad att utgå ifrån. Trots de fördelar som finns med finansieringsavdraget (Kommitténs huvudförslag, Skatteverkets kommentar) anser jag att det är för långtgående och att omställningen skulle bli för stor. Modellen skulle möjligtvis kunna bli aktuell på lång sikt. I dag skulle EBIT-modellen fungera bäst i ett internationellt perspektiv, och den uppfattas som mer gångbar bland de allra flesta företagen. Modellen innebär också att asymmetrin mellan eget och lånat kapital och möjligheterna till skatteplanering med ränteavdrag minskar i tillräcklig hög grad."

Vilken påverkan rekommendationerna i BEPS-rapporten kommer att ha på utformningen av det nya lagförslag som det för närvarande arbetas med återstår att se när departementets förslag skickas ut på remiss.

4 Övergripande statistik

Skatteverket har i tidigare ränterapporter redogjort för statistik som belyser svenska företags räntor ur olika aspekter och på olika övergripande nivåer. Statistiken har hämtats från Skatteverkets databaser och från analyser gjorda av SCB. På samma sätt som all statistik innehåller den osäkerhetsmoment och felkällor i underlaget. De relativt grova måtten är mera till för att visa på tendenser än på exakta belopp. Det är svårt att från sådana generella siffror dra specifika slutsatser om volymer eller trender beträffande företagens skuldsättning, men det kan ändå ge en värdefull bakgrundsbeskrivning.

Räntor och skulder

Enligt tidigare uppgifter har svenska icke-finansiella företag under åren 2003-2007 redovisat negativt räntenetto⁹ med 80-90 miljarder kronor per år.¹⁰ I räntenettet ingår även orealiserade och realiserade vinster och förluster på valutakursförändringar. 2008 har en dramatisk ökning skett för att de följande två åren falla tillbaka till tidigare nivåer, se tabell 1 nedan. Under 2011 och 2012 har en stark ökning skett av det negativa räntenettet till 132 respektive 146 miljarder kronor. Detta bedöms inte ha påverkats i nämnvärd grad av räntenivåer eller valutakursförändringar och det finns ingen uppenbar förklaring till varför detta skett.

Under år 2013 har det negativa räntenettet minskat med 24 miljarder kronor till 122 miljarder kronor. Den allmänna räntenivån har varit lägre 2013 än 2012 samtidigt som valutakurserna varit relativt stabila. De koncerninterna lånen som vanligen har en hög ränta har minskat i omfattning. Under 2014 har det negativa räntenettet minskat med ytterligare 8 miljarder kronor till 114 miljarder kronor. Det negativa räntenettet ligger fortfarande på en hög nivå. Den allmänna räntenivån har sjunkit under 2014, vilket bör ha medfört en minskning av det negativa räntenettet. Den svenska kronan har under 2014 försvagats mot samtliga stora handelsvalutor, exempelvis dollar, euro och pund. Valutaförändringen har lett till inte oväsentliga valutakursförluster som ingår i årets räntenetto. Detta innebär att det negativa räntenettet är lägre om det rensas från valutakursförändringar.

⁹ Räntenettet är skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader för svenska aktiebolag exklusive den finansiella sektorn.

¹⁰ Detta är totalsiffror som inte ger besked om det avser externa eller interna räntor eller om det gäller gränsöverskridande eller rent inhemska förhållanden.

Tabell 1
Räntenetto (mdr kr)

År	Räntenetto
2003	- 88
2004	- 82
2005	- 83
2006	- 82
2007	- 95
2008	- 181

År	Räntenetto
2009	- 109
2010	- 80
2011	- 132
2012	- 146
2013	- 122
2014	- 114

I slutet av 2012 har observerats en stor förändring av den interna bruttoskulden vid utländska direktinvesteringar¹¹ i Sverige. Bruttoskulden gentemot utländska ägare och andra koncernbolag har minskat med 159 miljarder kronor till 1 495 miljarder kronor. Under 2013 och 2014 har bruttoskulden minskat med ytterligare 133 respektive 47 miljarder kronor och uppgår 2014 till 1 315 miljarder kronor. Beloppen är påverkade av valutakursförändringar i den mån skuldbeloppet är i utländsk valuta. Se tabell 2 nedan som visar den koncerninterna utlandsskuldens utveckling år 2008-2014.

Tabell 2
Koncernintern utlandsskuld (mdr kr)

År	Koncernlån, (direktinvesteringar) brutto ¹²	Förändring koncernlån (direktinv.) brutto	Koncernlån (direktinvesteringar) netto ¹³	Förändring koncernlån, (direktinv.) netto
2008	1706	-	781	-
2009	1749	43	806	25
2010	1643	- 106	718	- 88
2011	1654	11	734	16
2012	1495	- 159	596	- 138
2013	1362	- 133	489	- 107
2014	1315	- 47	509	20

¹¹ Enligt SCB benämns som direktinvestering samtliga transaktioner som sker mellan två företag där det finns ett direkt eller indirekt ägande på minst 10 % av aktiekapital eller röster.

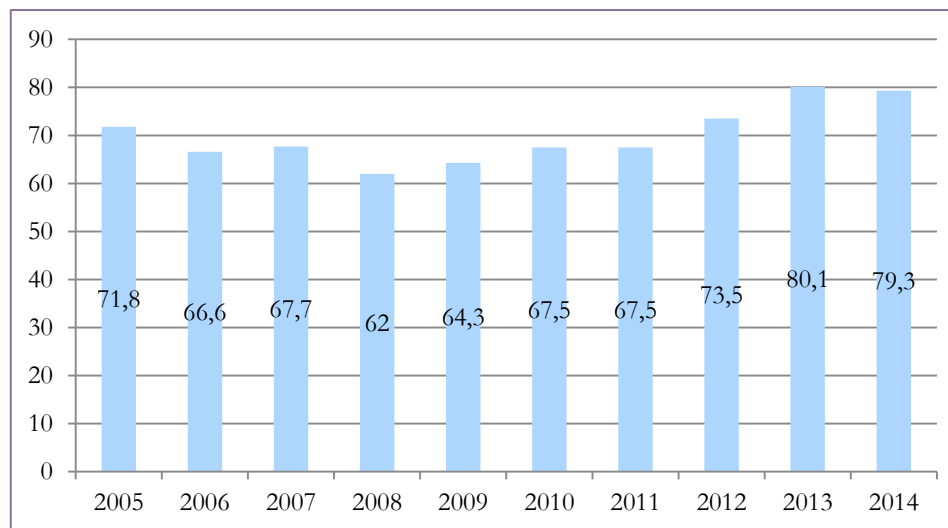
¹² SCB, Betalningsbalansen, tabell räntebärande utlandsskuld brutto, Q4 2014 och 2015-10-05.

¹³ SCB, Betalningsbalansen, tabellsamling Utlandsställning Q4 2014 och 2015-10-05. Med "netto" avses skulder till utländska företag minus fordringar.

År 2012 har de interna skulder, avseende utländska direktinvesteringar, som avvecklats till största delen konverterats till eget kapital genom aktieägartillskott. SCB har bedömt att detta till stor del troligen beror på att ytterligare begränsningar i ränteavdragsreglerna trätt i kraft 2013. I diagram 1 nedan framgår att avseende utländska koncerninterna direktinvesteringar har andelen interna lån minskat och det egna kapitalet ökat under 2012 och 2013. Under 2014 har inga större förändringar skett.

Diagram 1

Det egna kapitalets andel (%) av utländska koncerninterna direktinvesteringar¹⁴

Företagens externa upplåning har ökat under åren 2012 till 2014. Den externa utlandsskulden, innefattande lån och räntebärande värdepapper, har ökat med 66 miljarder kronor 2012, 40 miljarder kronor 2013 och 195 miljarder kronor 2014. Se tabell 3a nedan. Även den inhemska externa skulden, innefattande lån och räntebärande värdepapper, har ökat med 54 miljarder kronor under 2012, 53 miljarder kronor under 2013 och 143 miljarder kronor under 2014. Se tabell 3b nedan.

Den svenska kronan har försvagats mot samtliga stora handelsvalutor under 2014 vilket kan förklara en del av den ökade utländska skulden. Lån från monetära finansiella institut (MFI)¹⁵ till svenskt näringsliv har ökat påtagligt från 2013 till 2014. Bankers utlåning har också ökat till såväl svenska och utländska hushåll som till utländskt näringsliv. Det förefaller således vara

¹⁴ SCB, Direktinvesteringar – tillgångar och avkastning 2014.

¹⁵ Monetära finansinstitut (MFI) innefattar banker, bostadsinstitut, finansbolag, kommun- och företagsfinansierande institut, monetära värdepappersbolag och monetära investeringsfonder (penningmarknadsfonder).

fråga om en allmän utlåningsökning. I Sverige har näringslivets investeringar ökat framförallt under slutet av 2014 jämfört med 2013.¹⁶

Tabell 3a

Externa skulder utland (mdr kr)

År	Externa lån utland	Obligationer PMI ¹⁷ Utland	Summa extern skuld utland	Förändring summa extern skuld utland
2011	251	263	514	-
2012	261	319	580	66
2013	258	362	620	40
2014	351	464	815	195

Tabell 3b

Externa skulder Sverige (mdr kr)

År	Obligationer PMI Sverige	Lån MFI ¹⁸	Summa extern skuld Sverige	Förändring summa extern skuld Sverige
2011	297	1824	2121	-
2012	321	1854	2175	54
2013	353	1875	2228	53
2014	327	2044	2371	143

Den externa upplåningen har, som beskrivits ovan, ökat under 2014 vilket medför att den totala skulden har ökat fast den koncerninterna upplåningen har minskat i omfattning. Det kan till viss del förklaras av en försvagad svensk valuta även om huvuddelen av ökningen bedöms kvarstå efter rensning av valutakursförändringar. Se tabell 4 och diagram 2 nedan där de icke-finansiella företagens interna och externa lån sammanfattas. Uppgifterna avser inte att visa den totala bilden av företagets finansiering utan är koncentrerad till faktorer som är väsentliga för uppdraget.

¹⁶ Riksbankens Penningpolitisk rapport april 2015, källa Konjunkturinstitutet

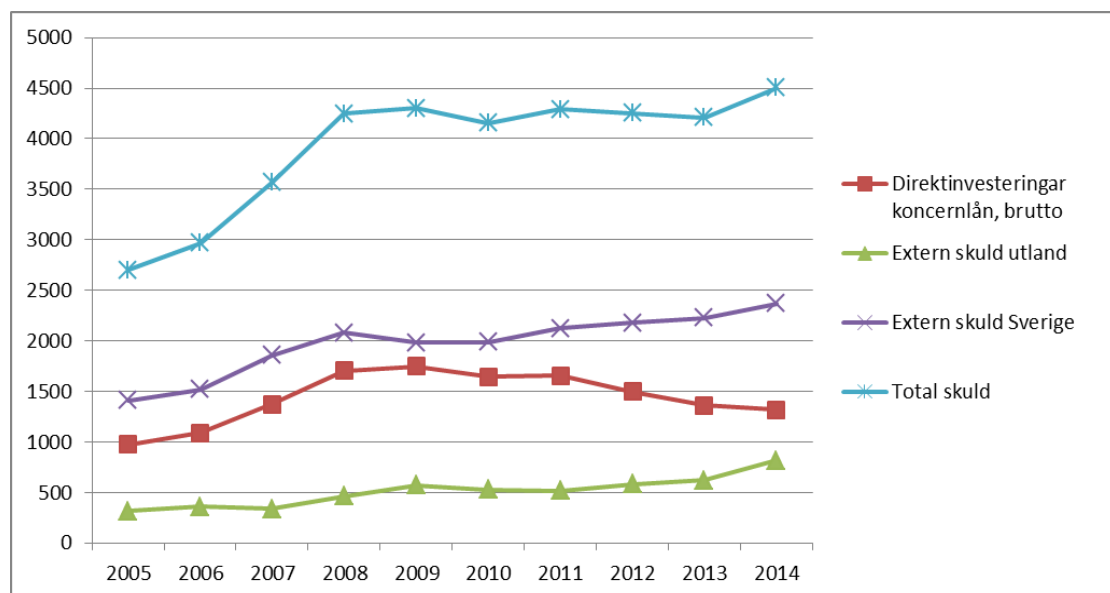
¹⁷ Penningmarknadsinstrument

¹⁸ Lånen från MFI avser s.k. icke-finansiella företag. Begreppet omfattar till en mindre del institutioner som inte har koppling till de frågor som är aktuella i denna rapport. Detta kan i viss mån påverka beloppens storlek men inte den trendmässiga utvecklingen.

Tabell 4
Utvecklingen av företagens långfristiga finansiering (mdr kr)

År	Koncernlån (direktinvesteringar), brutto	Extern skuld utland	Extern skuld Sverige	Total skuld	Förändring av total skuld
2005	974	316	1408	2698	-
2006	1090	356	1520	2966	268
2007	1371	337	1857	3565	599
2008	1706	463	2077	4246	681
2009	1749	571	1981	4301	55
2010	1643	525	1986	4154	- 147
2011	1654	514	2121	4289	135
2012	1495	580	2175	4250	- 39
2013	1362	620	2228	4210	- 40
2014	1315	815	2371	4501	291

Diagram 2
Utveckling av företagens långfristiga finansiering (mdr kr)

Sammanfattningsvis har den koncerninterna upplåningen minskat ytterligare något under 2014, en minskning med 47 miljarder kr till 1 315 miljarder kr. Den externa upplåningen har ökat med 338 miljarder kr under 2014.

Den totala skulden har ökat kraftigt från 2005 till 2008. Därefter har det endast varit en mindre ökning av den totala skulden samtidigt som nominell BNP ökat. Det tyder på att ränteavdragsbegränsningsreglerna i någon mån kan ha dämpat den totala skuldsättningen.

Ägande och lån från utlandet

Av statistik från myndigheten Tillväxtanalys framgår att ägandet från vissa länder ökat markant de senaste åren. Under åren 2000 till 2012 har antalet företag i Sverige som kontrolleras från Luxemburg ökat från 101 till 1153 stycken. Under samma tidsperiod har företag som kontrolleras från befintliga eller f.d. skatteparadis¹⁹ ökat från 66 till 529 stycken.²⁰ Under 2013 var det några få länder som ökade sitt ägande av bolag i Sverige, bl.a. Jersey, annars var trenden ett svagt minskat utlandsägande i Sverige. Under 2014 var det en svag ökning av utlandsägandet i Sverige, bl.a. USA och Luxemburg ökade sitt ägande.²¹

Om man ser till direktinvesteringarnas beloppsmässiga omfattning, vilket utgörs av lån och eget kapital, har investeringarna från Luxemburg tidigare ökat under en 10-årsperiod. Den tidigare tillväxttakten för investeringarna från Luxemburg har stannat upp och under 2014 har direktinvesteringarna även minskat i omfattning. Se tabell 5 och diagram 3 nedan.

Tabell 5 och diagram 3 omfattar det närmaste land som direktinvesteringarna är hänförliga till. Vanligen tillförs inte kapital direkt från huvudägaren utan från företag lägre ner i ägarstrukturen, vilket innebär att huvudägaren kan finnas i ett annat land.

Under 2012 har det skett en kraftig minskning av direktinvesteringar från Belgien medan det har skett en ökning från Nederländerna, nivån på investeringarna var ungefär densamma 2013. Under 2014 har direktinvesteringarna från Belgien fortsatt att minska medan direktinvesteringarna från Nederländerna har ökat ytterligare. Investeringarna från USA har ökat under 2012 och 2013, ökningen kom efter en minskning under en 10-årsperiod. Under 2014 har investeringarna minskat. Direktinvesteringar från Schweiz har under 2013 ökat relativt mycket, efter att den sista 10-års perioden legat på en låg och konstant nivå. Under 2014 har nivån minskat något.

¹⁹ Inom Private Equity-sektorn är det vanligt att ägarbolag finns i lågskattejurisdiktioner eller i Luxemburg.

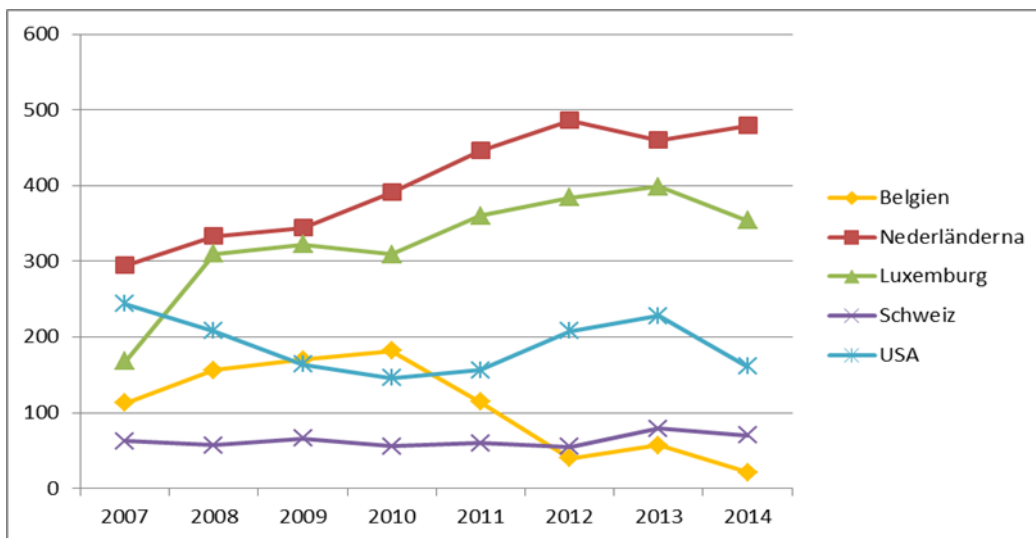
²⁰ Tillväxtanalys, Utländska företag 2012.

²¹ Tillväxtanalys, Utländska företag 2013 och 2014.

Tabell 5
Landfördelade tillgångar i Sverige (eget kapital + lån) mdr kr

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ²²
Luxemburg	168	310	322	309	360	384	399	354
Belgien	113	156	170	182	114	40	57	21
Nederländerna	295	333	344	391	446	486	460	479
USA	244	208	164	146	156	208	228	161
Schweiz	63	57	66	56	60	55	79	70

Diagram 3
Utveckling av landfördelade tillgångar i Sverige (mdr kr)

5 Skatteplanering med externa lån

5.1 Analys av uppdraget

Skatteverket har som en del i 2015 års regleringsbrev fått i uppdrag att fortsätta kartläggningen avseende frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

I 2013 års rapport förde Skatteverket en diskussion om vad som kan anses vara skatteplanering med externa lån. Vid bedömning av om externa lån kan innebära skatteplanering med

²² SCB, Direktinvesteringar 2014

ränteavdrag bör utgångspunkten vara att den absoluta merparten av banklån och andra lån från utomstående finansiella institutioner ligger utanför det område som kan betraktas som skatteplanering. Detta kan dock ifrågasättas vad beträffar andelsförvärv där särskilda lånestrukturer etableras genom nedtryckning av skulder (s.k. debt-push-down). Sådan skatteplanering innebär en medveten vald förvärvs- och lånestruktur som medför att räntebetalningar på såväl banklån som ägarlån helt eller delvis kan eliminera vinster från den köpta koncernen.

2013 års uppdrag avgränsades till att Skatteverket försökte kvantifiera effekterna av den externa skuldsättningen vid externa företagsförvärv, framförallt avseende skuldsättningen vid företagsförvärv som strukturerats enligt den s.k. debt push-down-modellen.

I 2014 års uppdrag fokuserades kartläggningen på att försöka klargöra om det fanns en tendens till att koncerner och företag efter införandet av 2013 års regler hade gjort en omläggning från interna lån till externa lån. Skatteverket kunde dock inte verifiera att det i någon större omfattning fanns en tydlig koppling på bolagsnivå mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen.

2015 års uppdrag har avgränsats på så sätt att någon ytterligare kvantifiering av effekterna av den externa skuldsättningen inte har gjorts med hänsyn till den omfattande kartläggning som gjordes i 2013 års uppdrag.

5.2 Vad kartläggningarna har visat

I 2013 års rapport bedömde Skatteverket att de mest frekventa fallen som kunde betraktas som skatteplanering med externa lån var externa andelsförvärv där särskilda lånestrukturer etableras genom s.k. debt-push-down. Riskkapitalägda koncerner använder i större utsträckning än andra en sådan finansieringsstruktur för att utnyttja ränteavdrag i syfte att sänka bolagsskatten även om det förekommer i utlandsägda industriella koncerner.

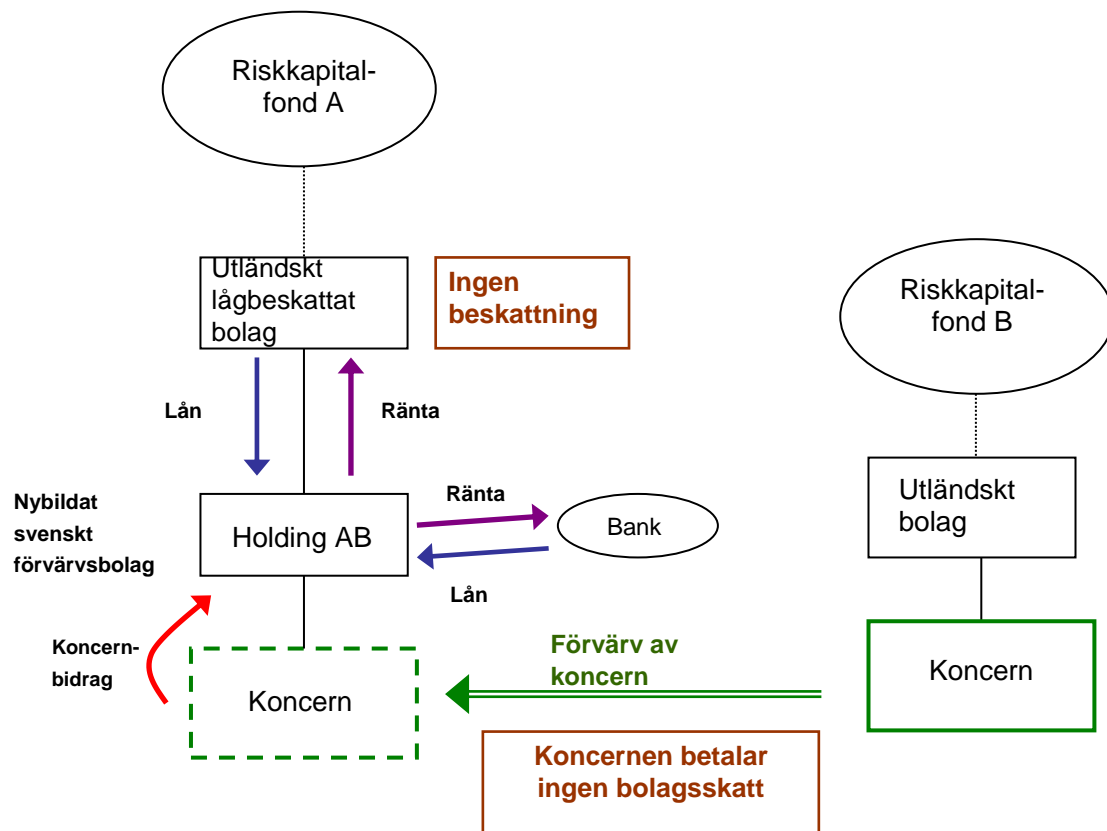
En riskkapitalfond bygger upp en förvärvsstruktur med mellanliggande icke rörelsedrivande bolag (holdingbolag) såväl i utlandet som i Sverige. För att få en skattemässig effekt utses ett nybildat holdingbolag i Sverige till förvärvsbolag som finansierar förvärvet av den svenska koncernen nästan uteslutande med lån. Det innebär således att skulder trycks ner till förvärvsbolaget i Sverige (s.k. debt-push-down). Lånen kommer dels från banker och andra utomstående långivare och dels från fondens ägarbolag i utlandet.

Det svenska förvärvsbolagets ränteavdrag avseende ägarlån och banklån är vanligen så stora att de överstiger de vinster som genereras inom koncernen och raderar därmed, helt eller delvis, ut beskattningsunderlaget. För att neutralisera vinsterna mot ränteavdragen lämnar svenska koncernbolag koncernbidrag till det svenska förvärvsbolaget. Koncernbidraget är skattemässigt avdragsgillt hos det bolag som lämnat detta, medan det är skattepliktigt hos förvärvsbolaget där kvittning mot ränteavdraget sker.

Långgivaren beskattas normalt inte för ränteinkomsterna. Detta uppnås genom att långgivaren till ägarlånen placeras i en lågskattejurisdiktion eller att finansiella hybrider eller företagshybrider används. Med ett hybridinstrument uppnås olika beskattningseffekter i olika länder. Dessa lån kan ifrågasättas med 2013 års ränteregler vilket framgår av avsnitt 6.3 och 6.5.1.

En förenklad debt-push-down-struktur i en riskkapitalägd koncern som omfattar både ägarlån och banklån (externa lån) visas i bild 1 nedan.

Bild 1

Utformningen kan skilja sig åt mellan riskkapitalförvärv (Private Equity-förvärv) och industriella förvärv. Den externa belåningen är ofta betydligt högre i de förstnämnda fallen. Det är även mer vanligt förekommande att den externa belåningen läggs i Sverige vid riskkapitalförvärv.

Skatteverket inriktade 2013 års kartläggning av externa lån mot att utreda skuldsättningen vid externa företagsförvärv som strukturerats enligt den s.k. debt push-down-modellen. För att

kunna bedöma om planeringen utgjorde ett allvarligt hot mot bolagsskattebasen kvantifierades omfattningen av extern långivning vid företagsförvärv med sådana holdingbolagsstrukturer.

Skatteverket identifierade 66 externa företagsförvärv (som genomförts under ett antal år) med holdingbolagsstruktur och fann vid en analys av dessa att den externa finansieringen uppgick till knappt 187 miljarder kronor. Skatteverket tog även del av statistik bl.a. gällande Private Equity-sektorn (riskkapitalsektorn). Utifrån denna beräknades att den årliga ränteutgiften uppgick till 18-24 miljarder kronor vilket motsvarade 4-5 miljarder kronor i bolagsskatt, varav minst hälften avsåg Private Equity-sektorn.

Skatteverkets slutsats utifrån ovanstående beloppsmässiga bedömningar var att dessa betydande ränteutgifter medfört ett starkt minskat skatteunderlag hos bolag som förvärvats i holdingbolagsstrukturer med nedtryckning av skulder. Skatteplanering med externa lån vid externa förvärv med sådana holdingbolagsstrukturer skulle därför kunna uppfattas som ett hot mot den svenska bolagsskattebasen. Skatteverket har inte gjort några iakttagelser som visar att detta numera skulle ha avtagit.

I 2013 års rapport (avsnitt 5.2.2) beskrivs även några andra fall som kan anses vara skatteplanering med externa lån. Dessa varianter har dock endast iakttagits i ett mindre antal fall men ibland gällande stora belopp, exempelvis:

- Externa lån som finansierar interna andelsförvärv.
Externt lån tas i Sverige vilket medför avdrag för ränta. Genom ett internt andelsförvärv överförs de externt lånade medlen som köpeskilling till ett koncernföretag i annat land som är i behov av externt lånade medel men kanske inte har möjlighet att själva utnyttja ett ränteavdrag.
- Externa lån som ger dubbla avdrag, ett avdrag i Sverige och ett avdrag i annat land.
Vid användande av företagshybrider finns möjlighet att ta ett externt lån i Sverige vilket medför avdrag för ränta. Om det svenska bolaget sedan i ett annat land även beskattas som en del av ett utländskt företag, exempelvis genom tillämpning av de s.k. check-the-box reglerna i USA, kan avdrag för samma ränta erhållas även i det andra landet.

För att kunna kartlägga omfattningen av sådan skatteplanering som inte avser debt-push-down strukturer vid externa företagsförvärv krävs i princip utredning hos företagen i varje individuellt fall. Skatteverket saknar dock formella möjligheter till sådan allmän kartläggning. Det är därför svårt att göra en bedömning av omfattningen, men baserat på förekomsten av de fall som iakttagits vid 2013 års kartläggning bedömdes inte denna skatteplanering utgöra ett hot mot det svenska bolagsskatteunderlaget. Det har inte i dagsläget framkommit något som ger en annan bedömning.

Av 2014 års rapport framgår att statistik på makronivå visar att de koncerninterna lånen minskat och att den externa upplåningen ökat under 2013, vilket medför att den totala upplåningen inte har förändrats nämnvärt. Detta skulle kunna bero på att intern finansiering till viss del har ersatts med extern finansiering med anledning av införandet av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler. Skatteverket kunde dock inte verifiera att det i någon större omfattning fanns en tydlig koppling på bolagsnivå mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen. Ett fåtal fall, där det ibland var fråga om stora belopp, har dock iakttagits.

Av inhämtad statistik (avsnitt 4) framgår att den koncerninterna upplåningen har minskat ytterligare något under 2014, en minskning med 47 miljarder kr till 1 315 miljarder kr. Däremot har den externa upplåningen ökat med 338 miljarder kr under 2014, vilket medför att den totala skulden ändå har ökat. En förklaring till att utländska externa skulder ökat kan delvis vara att den svenska kronan har försvagats mot samtliga stora handelsvalutor. En annan förklaring till att den externa skulden har ökat kan vara att näringslivets investeringar i Sverige har ökat under framförallt slutet av 2014 jämfört med 2013. Bankers utlåning har även ökat till såväl svenska och utländska hushåll som till utländskt näringsliv, således förefaller det vara fråga om en allmän utlåningsökning.

Det negativa räntenettet har minskat med 24 miljarder under 2013 och med ytterligare 8 miljarder under 2014, men det ligger fortfarande på en hög nivå om 114 miljarder kr.

Generellt finns det ett problem i och med att den totala upplåningen ligger på en fortsatt hög nivå då den externa upplåningen ökat. Detta medför att det inte blir någon större förändring av det negativa räntenettet trots att de interna lånen har minskat. Det innebär att det behövs ändrade regler som även omfattar externa räntor om regleringen av ränteavdrag ska få någon mer betydande effekt på den svenska bolagsskattebasen.

6 Uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler om ränteavdrag

6.1 Analys av uppdraget

Skatteverket har i regleringsbrevet för 2015 fått i uppdrag att följa upp tillämpningen av de ränteavdragsbegränsningsregler som gäller från den 1 januari 2013.

Skatteverket har i tidigare rapporter beskrivit olika typer av kringgåenden av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler. Detta har lett till att regelsystemet skärpts med den lagändring som trätt i kraft från 2013.

Lagstiftningen från 2009 omfattade bara interna lån som lämnats för att finansiera interna andelsförvärv. Från 2013 har lagen om ränteavdragsbegränsningar skärpts i framför allt två avseenden. Dels omfattas i princip alla interna lån av lagstiftningen och dels kan avdrag i vissa

fall nekas även om räntemottagaren beskattas med minst 10 procent. Detta medför att interna lån som tidigare inte omfattats av 2009 års lag nu kan bli föremål för avdragsbegränsning.

Det finns ännu inte någon rättslig praxis avseende den nya lagstiftningen (se vidare avsnitt 6.2 nedan) vilket försvårar uppföljningen av reglerna. Kartläggningen har gjorts utifrån det Skatteverket uppmärksammat i genomförda utredningar och dialogärenden.²³

De kringgåenden som tidigare beskrivits framgår av avsnitt 6.3 nedan. Det finns anledning att inom uppdraget följa upp om beskrivna företeelser förhindras av den nya lagstiftningen.

Skatteverket har också sammanställt iakttagelser avseende olika områden där det fortfarande föreligger en del svårigheter med tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna.

6.2 Osäkerhet vid tillämpning av ränteavdragsbegränsningsreglerna

I föregående års rapport beskrevs att Skatteverket bedömde att det finns en stor osäkerhet hos företagen gällande tillämpningen av 2013 års ränteregler. Det som indikerar att reglerna upplevs vara svåra att tillämpa är bl.a. att företagen har ställt ett stort antal frågor till Skatteverket samt att ett synnerligen stort antal begäran om förhandsbesked har lämnats till Skatterättsnämnden. Därtill har företagen i stor omfattning lämnat upplysningar om ränteavdrag i inkomstdeklarationen beskattningsåren 2013 och 2014.

Osäkerheten kring hur 2013 års ränteregler kommer att tillämpas kvarstår eftersom det ännu inte har etablerats någon rättslig praxis. Skatterättsnämnden har lämnat besked i 15 ärenden. Högsta Förvaltningsdomstolen har dock, med ett undantag, undanröjt samtliga förhandsbesked och avvisat ansökningarna. Härefter har Skatterättsnämnden avvisat ett stort antal ansökningar, som ännu inte var avgjorda. Högsta Förvaltningsdomstolen har motiverat avvisningarna med att det är fråga om utpräglade utrednings- och bevisfrågor som inte lämpar sig för att prövas inom ramen för ett förhandsbesked. Det ärende som inte har avvisats har ännu inte avgjorts.

Att det inte finns någon domstolspraxis gällande 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler försvårar både företagens och Skatteverkets hantering av ränteavdragen. Dessutom försvåras Skatteverkets uppföljning av om reglerna förebygger skatteplanering med ränteavdrag på avsett sätt då det fortfarande råder osäkerhet kring hur ränteavdragsbegränsningsreglerna kommer att tillämpas när domstolspraxis har etablerats. Utan rättslig praxis går det i vissa situationer inte att bedöma var gränserna för reglernas räckvidd går.

EU-kommissionen har den 26 november 2014 lämnat en formell underrättelse till den svenska regeringen angående ränteavdragsbegränsningsreglerna. Kommissionens slutsats är att reglerna förefaller utgöra en överträdelse av etableringsfriheten som fastställs i artikel 49 i EUF-

²³ En dialogfråga är en möjlighet för företaget att hos Skatteverket stämma av sin egen bedömning i en relativt komplex skattefråga

fördraget och artikel 28 i EES-avtalet. Den svenska regeringen har den 20 februari 2015 i svar till EU-kommission vidhållit att reglerna inte strider mot EU-rätten.

EU-kommissionens kritik av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är ytterligare en faktor som skapar osäkerhet kring ränteavdragen. Vid utredningar med stöd av ränteavdragsbegränsningsreglerna ifrågasätter företagen regelmässigt att reglerna är förenliga med EU-rätten. Det förekommer även att företag väljer att inte medverka i utredningarna med hänvisning till att reglerna enligt EU-kommissionens kritik inte är förenliga med EU-rätten. I det fall kommissionen lämnar över ärendet till EU-domstolen är det risk för att det kan dröja flera år innan frågan avgörs.

Det förekommer att företagen låter det interna skuldförhållandet kvarstå men återlägger räntekostnaden till beskattning i inkomstdeklarationen. Företagen har då möjlighet att begära omprövning och yrka avdrag för räntekostnaden om det uppstår ändrade förutsättningar i rättsläget. Flera fall har iakttagits där fordran flyttats till ett svenskt bolag vilket resulterat i att både räntekostnad och ränteintäkt redovisas i svenska bolag. Även i dessa fall har företagen en viss förberedelse för ändrade förutsättningar då de relativt enkelt kan etablera ett skuldförhållande med ett lågbeskattat företag inom intressegemenskapen genom att återigen flytta fordran.

Redan under 2015 har ett fåtal fall uppmärksammats där företag som inledningsvis har återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen avseende beskattningsåret 2013 senare har kommit in med ändrade uppgifter och yrkar avdrag för räntekostnaden. Det finns också fall där företag i inkomstdeklarationen har yrkat avdrag för räntekostnaden men i efterhand har ändrat uppgift och valt att återlägga räntekostnaden till beskattning i deklarationen. Även nämnda fall tyder på en osäkerhet kring tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna.

6.3 Uppföljning av kringgåenden av 2009 års regler m.m.

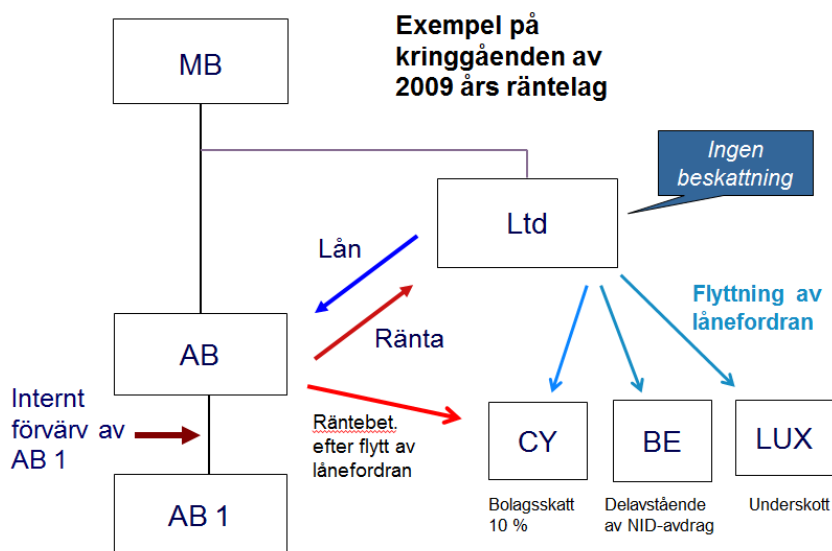
Tidigare rapporterade kringgåenden av 2009 års regler har främst gällt olika sätt att uppnå en beskattning med minst 10 procent hos det långivande intresseföretaget. Därmed har lagen inte varit tillämplig och ränteavdrag har medgetts. Sådana fall har gällt flyttning av lån till långivare i länder med en bolagsbeskattning om 10 procent eller strax däröver, exempelvis Cypern, Schweiz och Irland. Vidare har visats att beskattningen av räntor på lån som lämnats från intressebolag i Belgien med s.k. NID-bolagsstatus²⁴ ”skruvats upp” till 10 procent genom frivilligt avstående av fiktivt ränteavdrag i Belgien. Därmed har ränteavdrag kunnat erhållas i Sverige.

I tidigare rapporter har ett 10-tal fall redovisats där långgivaren varit bolag i Luxemburg med stora underskott, ofta i mångmiljardklassen. Bolagen i Luxemburg har i princip beskattats

²⁴ NID = notion interest deduction, vilket innebär avdrag för en ränteschablon beräknad utifrån eget kapital

normalt för ränteinkomsten, men de har i praktiken inte beskattats eftersom stora underskott föreläggat. Många av dessa underskott har tillkommit genom interna omstruktureringar, ibland strax före det att reversen placerats i det luxemburgska bolaget. Genom att lagen föreskriver att ett hypotetiskt test ska ske för att avgöra om ränteinkomsten i princip beskattas med 10 procent hade det enligt 2009 års lag mindre betydelse att ingen faktisk beskattning skedde. Därmed medgavs i dessa fall ränteavdrag hos den svenska låntagaren. I nedanstående bild visas exempel på beskrivna kringgåenden.

Bild 2

Skatteverket är av den uppfattningen att 2013 års ränteregler normalt förhindrar sådan flytt av fordran som beskrivs ovan där kravet om 10 procents beskattning kringgås. Av propositionen framgår att avdragsrätt normalt inte föreligger i sådana fall. De flesta fall avseende flytt av fordran där lånet har finansierat ett andelsförvärv inom intressegemenskapen har avvecklats. Det förekommer dock en del andra fall där finansieringen inte avser ett andelsförvärv inom intressegemenskapen men fordran har flyttats till ett företag inom intressegemenskapen med underskott eller medel har tillförts till ett sådant företag för utlåning.

Skatteverket har fattat beslut att neka avdrag för ränta vid flytt av fordran, företrädesvis avseende flytt av fordran eller slussning av medel till ett företag inom intressegemenskapen med underskott. Det förekommer både fall som avser flytt av fordran inför att 2013 års regler infördes, och fall där skulden finansierar ett internt andelsförvärv och där kringgåendet av 10 procents beskattning skett redan inför att 2009 års ränteregler infördes. Besluten har ännu inte prövats av domstol.

Skatteverket har i tidigare rapporter²⁵ beskrivit att riskkapitalaktörer i samband med uppköp av svenska företag frekvent har etablerat finansieringsstrukturer som innebär att både interna och externa räntekostnader belastat den svenska verksamheten. Samtidigt har inte den interna ränteinkomsten beskattats hos mottagaren eller beskattats mycket lågt, vilket oftast har uppnåtts genom att det långivande ägarbolaget legat i en lågskattejurisdiktion eller att finansiella hybrider eller företagshybrider använts. Räntorna som tillämpats på ägarlånen har dessutom varit på en hög nivå, oftast 12-16 procent. Efter ett uppköp är det inte ovanligt att koncernen inte längre betalar någon skatt i Sverige. Transaktionerna avser externa andelsförvärv och omfattades därför inte av 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler. 2013 års regler har tillkommit bl.a. för att förhindra interna ränteavdrag vid externa förvärv av företag där ränteinkomsten inte beskattas eller beskattas lågt. Skatteverket påtalade i föregående års rapport att det fanns en viss osäkerhet kring om 2013 års ränteregler är tillämpliga gällande ägarlånen i riskkapitalägda koncerner. Osäkerheten ligger i bedömningen av om långgivaren och låntagaren ingår i samma intressegemenskap. Sedan förra rapporten färdigställdes har Skatterättsnämnden i ett överklagat förhandsbesked bedömt att det föreligger intressegemenskap mellan de olika parterna i den riskkapitalstruktur som prövats. Därtill har kammarrätten i en dom med stöd av 2009 års ränteregler ansett att avdrag för ränta inte ska medges i ett fall med en riskkapitalstruktur. Detta utvecklas i avsnitt 6.5.1 Det är relativt många riskkapitalägda bolag som fortfarande yrkar avdrag för räntor hänförliga till ägarlån. Skatteverket har fattat beslut att neka avdrag för ränta i riskkapitalägda bolag med stöd av 2013 års ränteregler. Besluten har ännu inte prövats av domstol.

I 2012 års rapport har ett fall beskrivits där ett svenskt investmentbolag vid externt förvärv av företag har byggt upp en motsvarande räntestruktur som riskkapitalaktörerna för att minimera beskattningen hos de förvärvade företagen. I de fall som utretts har ägarlånen slussats från investmentbolaget till förvärvsföretaget. Investmentbolaget har i praktiken inte beskattats för räntan genom att de medgetts avdrag för utdelning till bakomliggande aktieägare. Investmentbolaget har därmed kunnat uppnå samma skatteeffekter som riskkapitalbolagen. Inte heller dessa transaktioner omfattades av 2009 års ränteregler. Skatteverket har med stöd av 2013 års ränteregler fattat beslut att neka avdrag för ränta hänförlig till lån från investmentbolag. Besluten har dock ännu inte prövats av domstol.

Skatteverket har i tidigare rapporter även beskrivit andra fall där 2009 års lag inte kunnat tillämpas eftersom användningen av lånemedlen legat precis utanför lagens omfattning, exempelvis försäljning av interna fordringsrätter, lån för vinstutdelning och ränta på upplupen ränta när räntan inte betalats kontant. 2013 års ränteregler bedöms vara tillämpliga i sådana fall, beroende på omständigheterna i de enskilda fallen. Skatteverket har fattat beslut att neka avdrag för ränta exempelvis i fall där skulden har finansierat lämnad utdelning samt vid förvärv av interna fordringsrätter. Besluten har dock ännu inte prövats av domstol.

²⁵ Senast i 2013 års rapport samt i ”Slutrapport Skatteplanering i företag inom välfärdssektorn”, 12 december 2012, dnr 131 296685-12/113

I 2013 års rapport har Skatteverket redogjort för andra typer av kringgåenden, såsom förvärv av utländska bolag med skattemässiga underskott, omvandling av interna lån till obligationslån och dubbla avdrag med utnyttjande av filial. Skatteverket har fattat beslut att neka avdrag för ränta när en koncern har förvärvat ett utländskt företag med stora skattemässiga underskott och därefter flyttat fordran på det svenska företaget till underskottsföretaget för att neutralisera ränteinkomsten från det svenska företaget med underskottet. Beslut att neka avdrag för ränta har även fattats gällande bolag som genom att utnyttja en filial har fått dubbla avdrag för samma ränteutgift. Besluten har dock ännu inte prövats av domstol.

I tidigare rapporter har svårigheter med att bedöma om inkomsten beskattas med 10 procent, det s.k. hypotetiska testet, uppmärksammats. Svårigheten ligger vanligen vid att en bedömning ska göras utifrån ett annat lands lagstiftning och förhållanden. Svårigheterna kvarstår med den nya lagstiftningen eftersom reglerna i detta avseende är desamma. Detta utvecklas vidare i avsnitt 6.5.4 Med 2013 års regler är det däremot inte alltid avgörande för avdragsrätten hur det hypotetiska testet faller ut eftersom det numera finns möjlighet att neka avdrag med stöd av undantaget från tioprocentsregeln i de fall skuldförhållandet huvudsakligen är skattedrivet.

6.4 Upphörande med ränteavdrag

Som framgår av avsnitt 4 Övergripande statistik har det negativa räntenettet minskat med 24 miljarder under 2013 och med ytterligare 8 miljarder under 2014, men det ligger fortfarande på en hög nivå. Vidare framgår att utländska koncerninterna lån vid direktinvesteringar har minskat med 339 miljarder kronor (159 + 133 + 47) under åren 2012-2014.

Under 2012 har de skulder som avvecklats till största del konverterats till eget kapital genom aktieägartillskott, vilket SCB har bedömt till stor del troligen beror på att ytterligare begränsningar i ränteavdragsreglerna trätt i kraft 2013. Även under 2013 har andelen interna lån avseende utländska koncerninterna direktinvesteringar minskat och det egna kapitalet ökat. Under 2014 har inga större förändringar skett.

Av statistik från SCB framgår att tillväxttakten gällande direktinvesteringar från Luxemburg har stannat upp under 2012 och 2013 efter att ha ökat under en 10-årsperiod, under 2014 har direktinvesteringarna även minskat. Det skulle kunna tyda på att de nya reglerna åtminstone till viss del träffar den skatteplanering som skett via Luxemburg. 2013 års regler förhindrar sådan flytt av fordringar till underskottsbolag i Luxemburg som tidigare förekommit. Även de externa andelsförvärv som görs av riskkapitalaktörer omfattas av 2013 års regler. Det har tidigare varit vanligt med lån via Luxemburg vid sådana förvärv.

Under 2012 har det skett en kraftig minskning av direktinvesteringar från Belgien, denna minskning har fortsatt under 2014. Belgien har förmodligen blivit mindre attraktivt eftersom räntenivån på fiktiva ränteavdrag på eget kapital (s.k. NID-avdrag), som tidigare medfört en låg

beskattning i Belgien, har minskat. Därtill kan ränteavdragsbegränsningsreglerna ha haft en effekt.

Uppföljning av tidigare fall

Skatteverket har tidigare²⁶ utrett 52 fall där koncerninterna lån upptagits för koncerninterna förvärv. Därefter har ytterligare ca 6 sådana fall utretts. Av samtliga dessa fall har 7 företag avvecklat lånen redan år 2009. Skatteverket har utifrån analyser av årsredovisningar samt de upplysningar som företagen lämnat i inkomstdeklarationen och i vissa fall utredningar uppskattat att ytterligare ca 31 företag avvecklat lånen helt eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. I något fall har de interna lånen ersatts med externa lån. Det är ca 20 företag, dvs. ca en tredjedel, som fortfarande yrkar avdrag för räntekostnaden beskattningsår 2014. Med stöd av 2009 års lag har Skatteverket redan tidigare nekat ränteavdrag i vissa av de redovisade fallen. Skatteverket har med tillämpning av 2013 års regler fattat beslut om att neka avdrag för räntekostnader i så gott som samtliga fall.

Skatteverket har tidigare även analyserat 44 fall där koncerninterna lån upptagits för externa företagsförvärv och där det kan antas att ränteintäkten tidigare inte blivit normalt beskattad. Dessa omfattar bl.a. fall där Skatteverket tidigare gjort utredningar p.g.a. höga räntenivåer. Skatteverket har utifrån analyser av årsredovisningar och de upplysningar som företagen lämnat i inkomstdeklarationen uppskattat att ca 31 företag avvecklat lånen helt eller i fåtalet fall återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. Det är ca 13 företag, dvs. knappt en tredjedel, som fortfarande yrkar avdrag för räntekostnaden beskattningsår 2014. Nästan alla dessa fall har utretts.

Genomförda utredningar

Skatteverket har utrett åtminstone ca 330 företag med tillämpning av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler, se tabell nedan.

²⁶ "Ränteavdrag i företagssektorn – fortsatt kartläggning", 19 december 2011, dnr 131-836251-11/113

Tabell 6
Antal utredningar

	Antal utredningar (åtminstone)
Industriella företag	167
Investmentägda företag	4
Statligt ägda företag	2
Kommunägda företag	140
Företag ägda av svenska idéella föreningar och stiftelser	14
Summa utredningar:	327

Beslut om att neka avdrag för ränta har fattats i klart övervägande del av de utredda fallen vilket har medfört att avdrag för ränteutgifter har nekats med sammanlagt ca 16 miljarder kronor. Av detta belopp är ca 3 miljarder kronor hänförliga till lån från svenska investmentbolag och svenska helt eller delvis skattebefriade subjekt (staten, kommuner, ideella föreningar och stiftelser).

Enligt Skatteverkets uppfattning förekommer det således fortfarande skatteplanering med interna räntor i betydande omfattning. Skatteverket anser dock att dessa fall omfattas av lagen. Besluten har ännu inte prövats av domstol. Några beslut har överklagats. Avseende industriella företag har närmare hälften av besluten om att neka avdrag för räntan gjorts efter prövning utifrån den s.k. ventilen. I resterande beslut har avdrag för ränta nekats efter prövning utifrån undantaget från tioprocentsregeln.

I fattade beslut avseende industriella företag är Luxemburg det land som har varit mest frekvent förekommande. I ca 40 procent av besluten avseende industriella företag är det ett koncernföretag i Luxemburg som bedömts vara den som har rätt till inkomsten. Av det totala belopp som Skatteverket har nekat avdrag för avseende industriella företag är närmare 75 procent hänförligt till skatteförmåner som uppnåtts i USA, Luxemburg, Belgien och Irland.

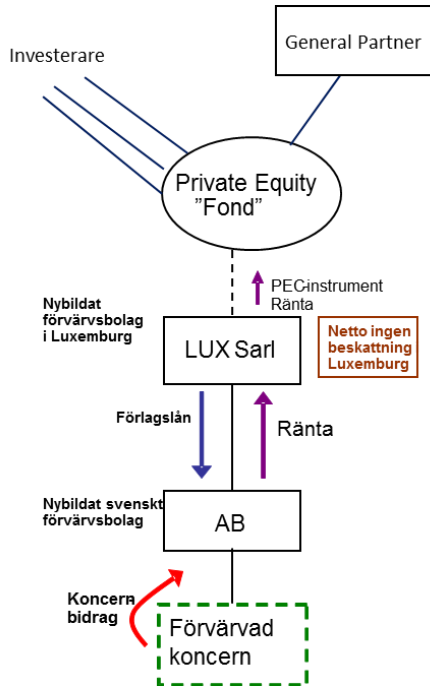
6.5 Särskilda frågor

6.5.1 Intressegemenskap

I föregående års rapport beskrevs några svårigheter kring tillämpningen av begreppet intressegemenskap när ägarkretsen är mycket spridd, framförallt gällande riskkapitalägda bolag.

I tidigare rapporter har beskrivits hur finansierings- och ägarstrukturen brukar se ut i de riskkapitalägda bolagen, se förenklad bild nedan.

Bild 3

Inför ett förvärv i Sverige bildas en kedja av svenska holdingbolag där bolaget längst ned i ägarstrukturen förvärvar det företag som ska köpas upp. Toppbolaget i den svenska ägarstrukturen ägs av ett bolag vanligen etablerat i Luxemburg eller på Guernsey eller Jersey. Ovanför detta bolag i strukturen finns riskkapitalfonden. En riskkapitalfond är en kontraktuell överenskommelse mellan ett antal investerare och en eller flera s.k. general partners oftast belägna på Jersey eller Guernsey. Fonden är inte en juridisk person och kan därmed inte ingå avtal. General partnern är komplementär och kan agera som aktieägare och långivare för fondens räkning genom särskilt bildade bolag. Investerarna satsar ett visst belopp i fonden som general partnern därefter förvaltar.

Inför ett företagsförvärv kan förvärvsbolaget tillföras kapital som tillskott eller som ägarlån. Det har varit vanligt med en blandning av dessa. Tidigare har rapporterats att det oftast varit ägarbolaget i Luxemburg eller på Guernsey eller Jersey som har lånat ut till de svenska holdingbolagen. Den ränta som det svenska bolaget har erlagt har inte blivit beskattad. Guernsey eller Jersey beskattar inte ränteinkomster och vad gäller Luxemburg finns möjligheter att undvika en faktisk beskattning genom att bolaget i Luxemburg tar upp motsvarande lån från sin bakomliggande ägare genom att exempelvis utge s.k. PEC-instrument. Detta är ett s.k. hybridinstrument som kan utnyttjas för att uppnå olika beskattningseffekter i olika länder. Luxemburgbolaget kan normalt betrakta räntebetalningen till ägarna som ett skattemässigt

ränteavdrag. Däremot kan ägarna, enligt vad Skatteverket erfar, betrakta mottagen betalning som skattefri utdelning.

Efter ikraftträdandet av 2013 års regler är det vanligt förekommande att de riskkapitalägda bolagen hävdar att det är fonden som har lämnat ett lån till det svenska bolaget eller att det är investerarna som genom fonden lämnat lån till det svenska bolaget. Fonden är i sig inte en juridisk person som kan lämna ett lån, general partnern är komplementär och kan agera som aktieägare och långgivare för fondens räkning. Fonden beskattas inte men dess resultat beskattas hos delägarna, dvs. investerarna i fonden. De riskkapitalägda bolagen anser vanligen att det är investerarna som är långgivare och att investerarna inte ingår i samma intressegemenskap som dem, eftersom varje investerare var för sig endast har en låg ägarandel. Detta skulle innebära att skuldförhållandet inte omfattas av ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Vid tillämpningen av 2013 års ränteregler anses företag vara i intressegemenskap med varandra om ett av företagen, direkt eller indirekt, genom ägarandel eller på annat sätt har ett väsentligt inflytande över det andra företaget eller om företagen står under i huvudsak gemensam ledning. I propositionen (2012/13:1) framgår att vid bedömningen av om ett väsentligt inflytande föreligger är även andra faktorer än storleken på ägarandelen av betydelse.

Fråga uppkommer i dessa fall om investerarna och/eller general partnern kan anses ingå i samma intressegemenskap som det svenska låntagande bolaget och vilken part som är den som faktiskt har rätt till inkomsten.

Kammarrätten i Stockholm (2015-09-29 Mål nr 481-14) har prövat ett fall med tillämpning av 2009 års lag. Den gamla lagen hade ett något annorlunda innehåll gällande begreppet intressegemenskap då det krävdes ett bestämmande inflytande, medan det numera bara krävs ett väsentligt inflytande. I det prövade fallet stod general partnern som formell långgivare. Kammarrätten ansåg att det var general partnern som var den som var långgivare och också den som faktiskt hade rätt till inkomsten. Vidare ansåg kammarrätten att general partnern ingick i samma intressegemenskap som det låntagande svenska bolaget eftersom general partnern stod som formell ägare till det svenska toppbolaget. Domen är överklagad.

Skatterättsnämnden har i ett förhandsbesked meddelat den 31 mars 2015 prövat ett ärende gällande intressegemenskap inom en riskkapitalstruktur med tillämpning av 2013 års regler. Skatterättsnämnden bedömde att både investerarna och general partnern ingick i samma intressegemenskap som det låntagande svenska bolaget. I fallet bedömdes att investerarna hade väsentligt inflytande i det svenska bolaget inte enbart p.g.a. ägarandel utan på annat sätt, genom samverkan enligt det avtal de ingått. En förutsättning i fallet var att räntorna kommer att tas upp som intäkt i enlighet med de bokföringsmässiga grunder som i förekommande fall gäller för var och en av investerarna. Förhandsbeskedet är överklagat.

I det fåtal utredningar som Skatteverket har hunnit slutföra har det inte upprättats någon räntebärande skuldförbindelse mellan investeraren och fonden företrädd av general partnern. Det har inte heller framkommit att någon avkastning benämnd ränta betalats till investerarna. Det kan även nämnas att antalet investerare vanligen är mycket stort, det är inte ovanligt att det kan finnas över hundra investerare vid ett företagsförvärv. Både varianten där det svenska bolaget lånar från ett ägarbolag i exempelvis Luxemburg och varianten där det svenska bolaget lånar direkt från general partnern (via dess bolag) i egenskap av företrädare för fonden har iakttagits.

Ett av syftena med de utökade ränteavdragsbegränsningsreglerna är att förhindra avdrag för interna räntor vid externa förvärv av företag där ränteinkomsten inte beskattas eller beskattas lågt. I föregående års rapport beskrevs att det fanns en viss osäkerhet om detta syfte uppnås gällande ränteavdrag hänförliga till ägarlån i riskkapitalägda bolag. Utifrån kammarrättens dom och Skatterättsnämndens besked bedöms läget numera vara betydligt säkrare. Det är Skatteverkets uppfattning att det föreligger intressegemenskap mellan de olika parterna i en fondstruktur.

Det finns även andra exempel där bolag har lån från en mycket spridd ägarkrets där respektive ägare har en låg ägarandel. Det kan vara fråga om att institutionella ägare (investerare) har gått ihop om en gemensam investering utan att någon riskkapitalaktör deltar. I föregående års rapport redogjordes kort för ett sådant fall.

6.5.2 Den som faktiskt har rätt till inkomsten

Enligt tioprocentsregeln ska bedömningen av om inkomsten blir beskattad med minst 10 procent göras i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma.

Denna reglering är densamma i både 2013 och 2009 års lagar. Vid Skatteverkets granskning utifrån 2009 års regler framkom att företagen inledningsvis vanligen lånade direkt ifrån ett lågbeskattat företag. Bedömningen av om kravet om 10 procents beskattning var uppfyllt gjordes därför många gånger direkt gällande det långgivande företaget.

Skatteverket har därefter uppfattat det som att det med åren tenderat att bli alltmer vanligt med mer komplexa finansieringsstrukturer. Det tycks bli vanligare att långgivaren i sig inte är lågbeskattad men att långgivaren i sin tur lånar från ett lågbeskattat företag. Ibland slussas räntan genom olika företag i flera led. I föregående års rapport beskrevs fall där finansieringsstrukturen gjorts om så att räntan slussas igenom flera länder.

Det är inte alltid fråga om identiska lån som slussas genom flera företag. Det kan istället vara så att det företag som lånar ut till det svenska företaget är finansierat med ett flertal lån upptagna från samma långgivare, eller från flera långgivare i olika länder, där lånen har olika villkor vad gäller löptid, räntenivåer, amortering m.m. Räntan hänförlig till dessa lån, eller några av dem,

kan vara lågt beskattad men p.g.a. av nämnda omständigheter kan det föreligga svårigheter med att sammankoppla lånen med utlåningen till det svenska företaget.

Alltmer komplicerade finansieringsstrukturer gör det svårare att både utreda och att bedöma vem det är som faktiskt har rätt till inkomsten.

En annan svårighet finns i strukturer med sådana fonder som inte är juridiska personer och därmed inte kan låna eller låna ut. En fond som inte är en juridisk person kan inte heller vara den som faktiskt har rätt till inkomsten. Sådana fonder finns i riskkapitalstrukturer vilket beskrivs i avsnitt 6.5.1 men har även identifierats vid exempelvis lån från utländska pensionsfonder.

6.5.3 Lån från bolag med skattemässiga underskott

Skatteverket har i tidigare rapporter nämnt att det noterats en ökad tendens till att svenska bolag lånar från utländska företag med underskott. Skatteverkets uppfattning är att i en relativt stor del av de fall där avdrag yrkas för räntekostnaden så neutraliseras den motsvarande ränteinkomsten med skattemässiga underskott hos mottagaren eller inom en beskattningssamfund som mottagaren ingår i. I ca en tredjedel av de utredningar Skatteverket har genomfört gällande industriella koncerner och investmentbolag har ränteinkomsten neutraliserats mot skattemässiga underskott.

Det är vanligt förekommande med långgivare i Luxemburg som har skattemässiga underskott. Enligt vad Skatteverket erfar finns det i Luxemburg gynnsamma skatteregler som gör det möjligt att bygga upp stora underskott genom koncerninterna transaktioner. Men det förekommer även långgivare med skattemässiga underskott i länder utan kända gynnsamma skatteregler, exempelvis Finland, Norge, Frankrike och Spanien. Skatteverket har iakttagit att även skattemässiga underskott i sådana länder utnyttjas i skatteplaneringssyfte t.ex. vid lån för interna andelsförvärv och lån för att lämna utdelning.

2013 års lag ger till skillnad från 2009 års lag möjlighet att begränsa rätten till avdrag i underskottsfallen enligt undantaget från tioprocentregeln. Det uppstår en väsentlig skatteförmån för intressegemenskapen i de fall det är fråga om betydande belopp, eftersom skuldförhållandet föranleder ränteavdrag i Sverige (skattesats 22 procent) samtidigt som ränteinkomsten i praktiken inte blir beskattad när den neutraliseras mot skattemässiga underskott. För att det inte ska föreligga någon avdragsrätt krävs dessutom att det huvudsakliga skälet (ca 75 procent) till att skuldförhållandet uppkommit är att intressegemenskapen ska uppnå den väsentliga skatteförmånen.

Den högre bevisning (ca 75 procent) som krävs för undantaget från tioprocentregeln beror på att beskattningen normalt uppgår till minst 10 procent. Det blir dock ingen faktisk beskattning av räntan när långgivaren är ett företag med skattemässiga underskott. Dessa fall beskattas således inte alls i praktiken och kan därför jämföras med de fall där den s.k. ventilen tillämpas.

Vid tillämpningen av ventilen krävs endast att skuldförhållandet är skattedrivet till 25 procent för att avdrag ska kunna nekas. I propositionen beskrivs situationer när skuldförhållandet upprättats för att utnyttja underskott i ett visst land genom att ett lån eller kapital för utlåning slussas till ett företag med skattemässiga underskott. I dessa fall är presumtionen att avdragsrätt inte föreligger. Andra fall är svårare att bedöma. Särskilt beaktansvärda är de fall där det är fråga om stora skattemässiga underskott som inte kommer att förbrukas under överskådlig tid eller där skatteregler leder till att en underskottssituation uppstår. Förfarandet kan betraktas som en form av kringgående av reglerna för internationella koncernavdrag. Beroende på omständigheterna i de enskilda fallen har Skatteverket i de utredningar som gjorts ansett att avdragsrätt för räntekostnaderna i de flesta fall saknas.

Emellertid kan det finnas en fortsatt möjlighet att uppnå ränteavdrag i Sverige utan någon faktisk beskattning hos motparten och därmed möjlighet till skattemässig vinstutjämning mellan olika länder. Detta gäller mindre skattedrivna fall där det är tveksamt om det huvudsakliga skälet till skuldförhållandets uppkomst är att uppnå en väsentlig skatteförmån.

6.5.4 Beskattning i andra länder

Enligt tioprocentsregeln ska en bedömning göras av om inkomsten som motsvarar ränteutgiften blir beskattad med minst 10 procent i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma.

Skatteverket har i tidigare rapporter uppmärksammat svårigheter vid tillämpning av tioprocentsregeln. I rapporten från december 2011 skrevs bl.a. följande gällande tillämpningen av 2009 års ränteregler.

”Fler företag än beräknat har åberopat undantagsreglerna. I de flesta fall sammanhänger svårigheterna i hanteringen med att en bedömning ska göras utifrån ett annat lands lagstiftning och förhållanden. Detta är oerhört svårt, kräver stora resurser och det har varit svårt att få vetskap om allt.”

Tioprocentsregelns utformning är densamma i 2013 och 2009 års lagar. Med 2013 års ränteregler är det däremot inte alltid avgörande för avdragsrätten hur det hypotetiska testet faller ut eftersom det med stöd av undantaget från tioprocentsregeln finns möjlighet att neka avdrag i de fall skuldförhållandet huvudsakligen är skattedrivet.

Handräckning

Skatteverket har vid utredningar uppmärksammat att företag i flera fall uppger att de inte har eller inte kan få fram uppgifter om den utländska beskattningen. En svårighet är också att det finns länder som inte har krav på att företagen ska upprätta offentliga årsredovisningar eller att det råder sekretess för årsredovisningarna. Det finns företag som anser att Skatteverket saknar befogenhet att kräva att de ska lämna in dokument från andra utländska företag. Företagen

hänvisar i flera fall till att Skatteverket får begära in de dokument som behövs för beskattningen i Sverige genom handräckning från respektive lands skattemyndighet. Skatteverket har vid utredningar med tillämpning av ränteavdragsbegränsningsreglerna under 2015 begärt ca 20 handräckningar till 8 olika länder och hittills fått svar i ett flertal fall. Att det behövs handräckning för att få den informationen som krävs för att tillämpa ränteregler gör att mer resurser tas i anspråk och att utredningarna tar längre tid.

Överenskommelser m.m.

En särskild svårighet är att det i en del länder är möjligt att göra överenskommelser med myndigheterna (s.k. rulings) att betala skatt utifrån en annan skattesats än den som normalt gäller i landet. En sådan överenskommelse skulle kunna ge en lågbeskattning av räntan men det är också möjligt att detta skulle kunna användas för att betala skatt utifrån en högre skattesats för att klara kravet om 10 procents beskattning. Det kan föreligga svårigheter för Skatteverket att ta reda på om enskilda företag har en sådan överenskommelse med myndigheter i andra länder.

Skatteverket har tidigare utrett ett fall där ett dotterbolag i Schweiz träffat en överenskommelse om att betala mer skatt i Schweiz genom att tillämpa en högre skattesats än den lagstadgade i syfte att det svenska moderbolaget skulle undgå CFC-beskattning i Sverige.

I ett annat fall har ett schweiziskt företag som är mottagare av ränteinkomst från Sverige fått skatten i Schweiz höjd från 9,9 procent till 10,2 procent med giltighet fr.o.m. januari 2013, dvs. inför att de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna skulle börja tillämpas. Genom denna ytterst låga höjning kommer skatten att överstiga 10 procent vilket innebär att kravet om en 10 procents beskattning enligt ränteregler är uppfyllt. I annat fall skulle en bedömning av avdragsrätten för räntan ha gjorts utifrån ventilen vilket skulle ha varit mindre fördelaktigt för företaget.

En närliggande fråga är när företag avstår från att utnyttja fullt s.k. NID-avdrag i Belgien. I de fallen är det inte fråga om en överenskommelse med skattemyndigheten. Istället väljer företaget själv lämplig skattenivå, exempelvis överstigande 10 procent, genom att avstå från att yrka fullt NID-avdrag.

Vid bedömningen av hur skattedrivet ett förfarande är påverkas denna bedömning naturligtvis av om företagen frivilligt väljer att betala skatt som något överstiger 10 procent i det land där mottagaren av räntan hör hemma.

I föregående års rapport beskrevs att EU-kommissionen hade agerat med anledning av att multinationella koncerner har träffat överenskommelser gällande skatter med olika myndigheter inom området internprissättning. Misstanken var att man i överenskommelserna avseende internprissättning har godtagit prisnivåer som inte är armlängdsmässiga på så sätt att

vissa företag får fördelar vid beskattningen som inte andra företag får. EU-kommissionen offentliggjorde den 21 oktober 2015 beslut angående överenskommelser som Luxemburg ingått till förmån för Fiat och Nederländerna ingått till förmån för Starbucks där båda länderna fällt för otillåtet statsstöd. Bolagen ska betala tillbaka den skatteförmån de erhållit.

Under hösten 2014 rapporterades det om ett stort antal överenskommelser mellan skattemyndigheten i Luxemburg och olika företag etablerade i Luxemburg som läckte ut till media. Överenskommelserna omfattade en rad olika skattefrågor, däribland undvikande av beskattning av ränteintäkter genom användande av vinstandelslån eller hybridinstrument. Skatteverket har via handräckning i samband med en utredning med tillämpning av ränteregler fått del av en överenskommelse som gjorts med skattemyndigheten i Luxemburg.

EU-kommissionen har i oktober 2015 beslutat om automatisk delning av överenskommelser i skatteärenden mellan medlemsstater som ska börja gälla från och med den 1 januari 2017, med en retroaktivitet på överenskommelser som gjorts fem år tillbaka.

Skatteregler i andra länder

En annan svårighet är att det förekommer skatteregler i vissa länder som gör det svårt att bedöma om kravet om 10 procents beskattning av ränteinkomsten är uppfyllt.

Ett exempel är då långgivaren finns i Singapore där ränteinkomster beskattas under förutsättning att dessa är överförda eller införda i Singapore. I det fall det svenska bolaget kapitaliserar räntan till skulden sker ingen överföring av ränteinkomst till långgivaren och då uppkommer inte någon beskattning av ränteinkomsten i Singapore. Om det svenska bolaget istället väljer att amortera av skulden överförs kapital till långgivaren utan beskattning. Koncernen kan på detta sätt styra över om och när inkomsten ska tas upp till beskattning, vilket medför att inkomsten inte blir beskattad på obestämd tid.

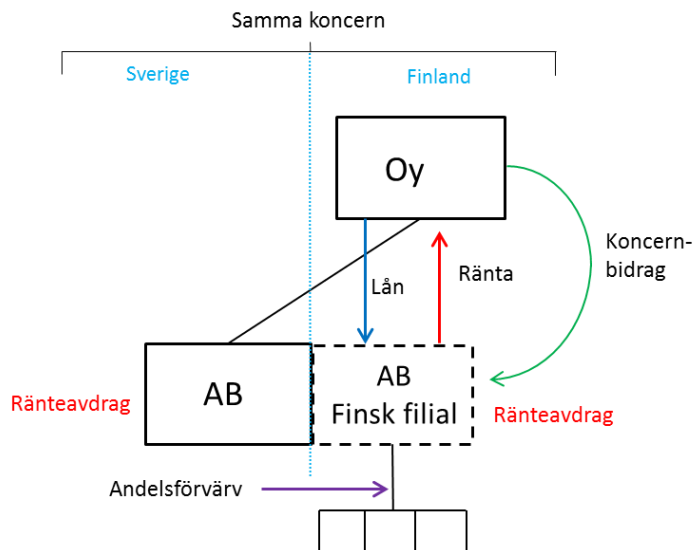
Ett annat exempel är nollkupongare som behandlas olika skattemässigt i Sverige och Danmark avseende när beskattningstidpunkten infaller. I ett fall har ett svenskt företag gett ut nollkupongare till ett koncernbolag i Danmark med en löptid om 20 år. Det svenska bolaget redovisar årligen avdrag för ränta som läggs till skuldbeloppet då räntan betalas först vid lösentillfället. I Danmark är ränteinkomsten inte skattepliktig för mottagaren förrän vid den tidpunkt nollkupongerna löses, dvs. om 20 år.

Om 10 procentsnivån i tioprocentsregeln kan anses uppnådd i ovanstående två exempelfall och i liknande fall torde bero på omständigheterna i det enskilda fallet. Om ränteintäkten beskattas så sent som efter 20 år är det dock ganska klart att 10 procentsnivån inte kan anses uppnådd. Vid bedömningen av avdragsrätten måste dock samtliga omständigheter i det enskilda fallet beaktas. Även om det kan föreligga osäkerhet i det enskilda fallet om 10 procentsnivån

uppnåtts eller inte så kan omständigheterna sammantaget medföra att avdrag för ränteutgifterna bör nekas.

Genom användande av filialer i vissa andra länder, exempelvis Finland och Norge, kan avdrag uppnås för samma ränteutgift både i Sverige och i det andra landet. Med en sådan struktur kan man uppnå avdrag i Sverige och ingen faktisk beskattning av ränteinkomsten i det andra landet. I ett fall har ett svenskt företags (AB) filial i Finland förvärvat andelar och finansierat detta med lån från det finländska moderbolaget (Oy). Såväl AB i Sverige som AB:s filial i Finland kan erhålla skattemässiga avdrag för samma ränteutgifter i respektive land.

Bild 5

Filialen erhåller koncernbidrag från Oy för att täcka upp filialens underskott till följd av ränteutgifterna. Därmed blir det en rundgång av pengar genom att Oy mottar ränteinkomster som sedan återförs till filialen i form av koncernbidrag som neutraliseras av ränteavdraget, vilket resulterar i att det inte blir någon faktisk beskattning av ränteinkomsten i Finland. Skatteverket har fattat beslut om att neka avdrag för räntan i detta fall.

I 2014 års rapport beskrevs ett fall där ett företag i samband med processer avseende 2009 års ränteregler har framfört att det långivande företaget numera uppfyller kravet om 10 procents beskattning då de blivit upptaxerade av en utländsk skattemyndighet. Beskattningen om minst 10 procent är dock inte definitiv förrän ett beslut eller en dom vunnit laga kraft. De svenska räntereglererna blir i en sådan situation komplicerade att hantera då frågan om hur inkomsten är beskattad således blir avhängig av utfallet av en domstolsprocess i ett annat land. Denna problemställning gäller även 2013 års regler.

7 Slutsatser

- Skatteverket har i 2013 års rapport kommit fram till att det förekommer skatteplanering med externa skulder i samband med företagsförvärv. Detta sker i sådan omfattning att det kan anses hota bolagsskattebasen. Några iakttagelser som visar att det skulle ha avtagit har inte gjorts.
- Makrostatistik visar att utländska koncerninterna lån har minskat under åren 2012-2014. Andelen eget kapital vid utländska direktinvesteringar i Sverige har ökat 2012 och 2013. Detta tyder på att räntebegränsningsreglerna haft effekt.
- Den externa upplåningen har ökat under åren 2012-2014. Skatteverket har inom föregående års uppdrag undersökt om interna lån har växlats till externa lån men har inte kunnat verifiera en sådan växling annat än i ett fåtal fall.
- Den totala skulden har endast ökat i mindre omfattning sedan 2008 samtidigt som BNP har ökat. Det tyder på att ränteavdragsbegränsningsreglerna i någon mån kan ha dämpat den totala skuldsättningen. Om regleringen av ränteavdrag ska få någon mer betydande effekt på ränteavdragen behövs ändrade regler som även omfattar externa lån.
- I en del av de sedan tidigare kända fall som avser skulder hänförliga till interna och externa andelsförvärv har företagen avvecklat sina interna lån eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. Andra fortsätter att yrka avdrag för räntekostnaden. Skatteverket har i flera av dessa fall beslutat att neka avdrag för räntan.
- Skatteverket har i tidigare rapporter lyft fram olika situationer där 2009 års ränteregler var otillräckliga. Skatteverket har nu nekat avdrag för räntekostnader i sådana situationer med tillämpning av 2013 års regler. Skatteverket bedömer att de tidigare rapporterade bristerna med 2009 års ränteregler i stort sett borde ha åtgärdats i och med införandet av 2013 års regler.
- Skatteverket har genomfört ett stort antal utredningar och beslut har fattats att neka avdrag för räntekostnader med sammanlagt ca 15 miljarder kronor. Av detta belopp är ca 3 miljarder kronor hänförliga till lån från svenska investmentbolag och svenska helt eller delvis skattebefriade subjekt (staten, kommuner, idéella föreningar och stiftelser). Detta visar att det fortfarande finns företag som drar av räntekostnader även i fall där Skatteverket bedömer

att det inte föreligger någon avdragsrätt enligt 2013 års ränteregler. Besluten har ännu inte prövats av domstol.

- Skatteverket har hittills inte identifierat några direkta kringgåenden av 2013 års regler.
- Det råder fortfarande osäkerhet kring hur räntereglerna kommer att tillämpas. Den omfattande mängden förhandsbesked har inte lett till någon praxis från Högsta Förvaltningsdomstolen då de avvisats av domstolen. Osäkerheten kommer därför att bestå under många år framöver innan ärendena gått genom alla domstolsinstanserna. Detta försvårar både företagens och Skatteverkets hantering av ränteavdragen.
- Många förfrågningar om tillämpningen av reglerna till både Skatteverket och Skatterättsnämnden samt att information om ränteavdrag lämnats i inkomstdeklarationerna i stor omfattning indikerar att företagen upplever att reglerna är svåra att tillämpa.